

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Samhällskunskap

Curlingföräldrar – Finns de?

En kvalitativ attitydundersökning bland pappor

Examensarbete i Samhällskunskap

HT 08

Författare: Emma Persson

Handledare: Helena Rohdén

Antal ord: 9977

Titel: Curlingföräldrar – Finns de?

Författare: Emma Persson

Kurs: Examensarbete i Samhällskunskap

Omfattning: 15 högskolepoäng

Termin: HT 08

Handledare: Helena Rohdén

ABSTRACT

Bakgrund: Problemområdet som ligger till grund för uppsatsen är den debatt om curlingföräldrar som pågår och som saknar vetenskaplig förankring. Det är således problematiskt då populärvetenskapliga experter målar upp skräckscenarier om dagens barn och föräldrar som får stor genomslagskraft, trots att de inte grundar sina utsagor på vetenskaplig grund.

Syfte: Syftet med studien är att ge fenomenet curlingföräldrar vetenskaplig förankring samt att undersöka om fenomenet förekommer i vårt samhälle. Jag kommer även att utveckla befintliga teorier om barnuppfostran genom att skapa en idealtyp för en curlingförälder. Utifrån syftet har följande frågeställningar formulerats:

1. Är curlingföräldrar ett nytt fenomen eller går det att hitta stöd i vetenskaplig forskning?
2. Finns det attityder hos nutida föräldrar som pekar på att fenomenet curlingföräldrar förekommer?

Metod: Den första frågeställningen besvaras i teorikapitlet genom litteraturstudie och systematisk genomgång av teorier och tidigare forskning. Den andra frågan besvaras genom samtalsintervjuer. Urvalet var strategiskt och baserat på least likely case metoden, vilket innebär att jag utgick från min idealtyp och valde respondenter utifrån den där det var minst sannolikt att fenomenet skulle förekomma.

Resultat: Det går att ge fenomenet curlingföräldrar vetenskaplig förankring. Det finns stora likheter mellan Baumrinds tillåtande föräldrastil ("permissive") och curlingföräldrar. I den empiriska undersökningen fanns förekomsten av curlingfenomenet även hos de föräldrar där det inte borde finnas, vilket bekräftar att det finns attityder hos nutida föräldrar som pekar på att fenomenet curlingföräldrar förekommer.

Sökord: Curlingföräldrar, Barnuppfostran, Föräldrastilar, Experter

FÖRORD

Jag vill först och främst framföra ett stort tack till papporna som ställde upp på mina intervjuer. Jag är tacksam att ni tog er tid och engagerade er i min intervju, trots att julen stod på glänt och ni hade mycket annat att stå i.

Jag vill även framföra ett tack till min handledare Helena Rohdén som har kommit med bra råd och gett mig bra handledning.

Jag vill också rikta ett varmt tack till mina nära och kära. Sylvia för att du tog dig tid att leta upp pappor som jag kunde intervjuas, mamma och pappa som också hjälpte mig att leta upp pappor och som ställde upp och körde mig till intervjuerna när vår bil blev stulen. Sist men inte minst till min sambo Christer för ditt stöd och för din hjälp att hitta pappor som jag kunde intervjuas. Utan er hade jag inte kunnat genomföra min uppsats. Ni är guld värda för mig!

Tack!

Emma Persson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	6
2. PRECISERAT SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	8
3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER OCH TIDIGARE FORSKNING	9
3.1 Tidigare forskning, forskningsrelevans och kumulativitet.....	9
3.2 Curlingföräldrar.....	9
3.3 Vetenskapliga föräldrastilar	12
3.4 Curlingföräldrar och vetenskaplig förankring.....	14
3.5 Idealtyp curlingföräldrar	15
4. METOD.....	17
4.1 Val av metod	17
4.2 Urval.....	17
4.3 Genomförande.....	18
4.4 Forskningsetik	20
4.5 Analysinstrument	21
4.6 Generaliserbarhet, reliabilitet och validitet	21
4.7 Kort presentation av intervjupersonerna	23
5. RESULTAT	24
5.1 Resultatredovisning.....	24
5.1.1 Gränssättning.....	24
5.1.2 Krav.....	25
5.1.3 Omsorg	26
5.1.4 Självbestämmande.....	27
5.1.5 Materiell rikedom.....	28
5.1.6 Straff.....	28
5.1.7 Resonera	29
5.1.8 Samvete	30
5.1.9 Risker	30
5.1.10 Valmöjligheter.....	31
5.2 Diskussion kring resultaten	32
6. SLUTSARSER OCH AVSLUTANDE DISKUSSION.....	34

7. REFERENSLISTA.....	36
7.1 Skriftliga referenser.....	36
7.2 Muntliga referenser	38
BILAGA 1: Intervjuguide	39
BILAGA 2: Analysinstrument	42
BILAGA 3: Medelåldern för pappor vid första barnets födelse i Hallands län	45

1. INLEDNING

Experter varnar: ”Barnen får för litet motstånd.”,¹ ”Vi håller på att fostra lata, luststyrda människor som hyser föga respekt för sin omgivning.”²

Listan kan göras lång. Dagligen möts vi av råd i mediedebatten om hur vi bör och hur vi inte bör vara som föräldrar. Barnuppfostran tycks vara på modet och tv-kanalerna satsar på program för att hjälpa föräldrar i hem där barnen tagit makten, såsom S.O.S Familj och Supernanny. Det finns en mängd olika böcker för vilsna föräldrar att ta del av, skrivna av en rad olika barnuppfostringsexperter, som propagerar för sin syn på den goda föräldern och den rätta uppfostran.

En av dessa experter är Bent Hougaard som 1994 myntade det kända begreppet inom barnuppfostran: Curlingförälder. Enligt Hougaard är en curlingförälder en förälder med dåligt samvete för att den måste jobba mycket och inte hinner träffa barnet så mycket som den önskar. För att dämpa sitt dåliga samvete och känslan av att inte räcka till gör föräldern sitt yttersta för att göra det så bra som möjligt för sitt barn. Hougaard oroas över att föräldrarna inte längre uppfostrar sina barn och sätter gränser.³

Det finns fler experter än Hougaard som anser att barnen har för stor frihet och att de vuxna måste vara tydligare med vilka regler som gäller. Nyligen visade SVT:s Dokument inifrån ett program, ”Förgrymmade ungar”, där problem med gränssättande diskuterades och hur detta bidragit till att gamla idéer om barnuppfostran väckts till liv igen.⁴

Långt in på 1900-talet var den auktoritära uppfostringsfilosofin, med rätt att aga sina barn, den rådande i Sverige. Efter andra världskrigets slut, som en motreaktion till det auktoritära Nazityskland, blev den fria barnuppfostran allt vanligare.⁵ Som första land i världen förbjöd Sverige barnagan 1979.⁶ Tio år senare, 1989, ratificerades FN:s barnkonvention av Sverige, där barnens mänskliga rättigheter kom i fokus.⁷ Samhällsförändringarna sedan andra världskrigets slut har lett till att barnet kommit mer i fokus. Nu står vi inför en ny utmaning och eventuellt en ny samhällsförändring när många barnpsykologer befarar att curlandet har gått till överdrift och att barnen har tagit makten i familjerna.

¹ Carling, M.(12 jan. 2004) *Svd*

² *Ibid*

³ *Ibid*

⁴ SVT.(9 nov. 2008). *Dokument inifrån: Förgrymmade ungar.*

⁵ Pikas, A.(1961)

⁶ Nyberg, L.(20 okt. 2004) *Barnombudsmannen*

⁷ Unicef.(2008). *Barnkonventionen – kort historik.*

Vad som kan konstateras är att begreppet curlingförälder är här för att stanna. År 2004 blev curlingföräldrar ett av de nyord som svenska språknämnden presenterar varje år. Dessa ord beskriver nya trender och förändringar i vårt samhälle.⁸ Trots denna till synes vedertagna uppfostringsmetod bygger inte curlingbegreppet på några vetenskapliga studier. Detta anser jag vara problematiskt eftersom många föräldrar i dag vänder sig till populärvetenskapliga böcker för att få råd om barnuppfostran. Justin Rood, en amerikansk bokförläggare bekräftar intresset för böckerna och påstår att föräldrar är villiga att spendera mycket pengar för att få tips på hur de blir bättre föräldrar.⁹

Även i Sverige finns en rad självhjälpningsböcker inom barnuppfostran som enbart bygger på tyckande och inte på några vetenskapliga studier. I de böcker jag läst om curlingföräldrar under arbetets gång bygger ingen sina argument på vetenskaplig forskning.¹⁰ I en bok tipsar författarna om vetenskapliga avhandlingar men de bygger inte sina argument på det.¹¹ Det är extra allvarligt när skräckscenarion målas upp och där tvärsäkra uttalanden görs utan någon vetenskaplig förankring. Ett exempel på det är den pensionerande professorn i pedagogik, Bert Stålhammars, uttalande i SVT:s Dokument inifrån där han är oroad över vart ungdomen är på väg. Han menar att om utvecklingen fortsätter i samma riktning är det antingen anarki eller diktatur som väntar oss.¹²

Med detta som utgångspunkt är syftet med uppsatsen att ge fenomenet curlingföräldrar vetenskaplig förankring, samt undersöka om fenomenet förekommer i vårt samhälle.

För att underlätta för läsaren presenteras uppsatsens disposition i korta drag. Studien består av två frågeställningar, varav den första är teoriutvecklande. Den besvaras i teorikapitlet genom att kopplingen mellan curlingföräldrar och vetenskaplig forskning redogörs för samt att idealtypen utformas. Metodkapitlet och resultatredovisningen berör andra frågeställningen som besvaras genom vetenskaplig empirisk undersökning. Då första frågeställningen besvaras redan i teorikapitlet har jag valt att precisera syfte och frågeställningar direkt efter inledningen för att förtydliga vad jag avser att undersöka. Studien avslutas med slutsatser och diskussion om bägge frågeställningarna.

⁸ Carling M. & Cleve, E.(2005)

⁹ Lodge, S.(2000)

¹⁰ Carling M. & Cleve, E.(2005), Hougaard, B.(2004), Juul, J.(1995)

¹¹ Carling M. & Cleve, E.(2005)

¹² SVT.(9 nov. 2008). *Dokument inifrån: Förgrymmade ungar.*

2. PRECISERAT SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Problemområdet som ligger till grund för uppsatsen är den debatt om curlingföräldrar som pågår och som saknar vetenskaplig förankring. Det är således problematiskt då det målas upp skräckscenarier om dagens barn och föräldrar som får stor genomslagskraft, trots att de inte grundar sina utsagor på vetenskaplig grund. Min hypotes är att fenomenet curlingföräldrar förekommer. Syftet med studien är att ge fenomenet curlingföräldrar vetenskaplig förankring samt att undersöka empiriskt om fenomenet förekommer i vårt samhälle. Jag kommer även att utveckla befintliga teorier om barnuppfostran genom att skapa en idealtyp för en curlingförälder.

Utifrån syftet har följande frågeställningar formulerats:

1. Är curlingföräldrar ett nytt fenomen eller går det att hitta stöd i vetenskaplig forskning?
2. Finns det attityder hos nutida föräldrar som pekar på att fenomenet curlingföräldrar förekommer?

Att finna svaret på dessa frågor anser jag vara centralt för debattens seriositet och genomslagskraft.

3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER OCH TIDIGARE FORSKNING

3.1 Tidigare forskning, forskningsrelevans och kumulativitet

Det finns inte några vetenskapliga studier om fenomenet curlingföräldrar. Bent Hougaard, mannen som myntade begreppet, kontaktades för att bekräfta att hans iakttagelser inte bygger på några vetenskapliga grunder.¹³ För att kunna göra en vetenskaplig studie om curlingföräldrar kommer avstamp tas i vetenskapliga teorier om föräldrastilar där paralleller kan dras till curlingföräldern och mynna ut i en egen idealtyp för en curlingförälder.

Fenomenet curlingföräldrar har stor utomvetenskaplig relevans, curlingdebatten är utbredd i media och begreppet är allmänt känt bland svenska folket. Mitt bidrag till forskningen kommer att vara att stärka begreppets inomvetenskapliga relevans genom att ge fenomenet vetenskaplig förankring och genom vetenskaplig empirisk studie undersöka om fenomenet förekommer eller ej.

3.2 Curlingföräldrar

Som tidigare nämnts myntade Bent Hougaard begreppet curlingföräldrar. Han är dansk barnpsykolog och skapade detta begrepp för att kunna rubricera en viss typ av föräldragrupp som han sett i sitt arbete. Enligt Hougaard är curlingföräldern en förälder som är beredd att göra allt som står i dennes makt för att barnet skall ha det så bra som möjligt. Föräldern sopar rent framför sitt barn och undanröjer eventuella hinder barnet stöter på, detta för att barnet snabbt, lätt och smärtfritt skall ta sig fram i livet utan några motgångar. En curlingförälder är oftast välutbildad, hårt arbetande och ambitiös samtidigt som föräldern känner sig stressad och lider av dåligt samvete för att det inte finns mycket tid över att tillbringa med barnet eller för att han/hon känner sig otillräcklig som förälder.¹⁴

Det är främst mödrar som lider av dåligt samvete, då det oftast är mamman i familjen som tar mest ansvar för barnet. Många svenska mödrar jobbar heltid och upplever att barnen tillbringar för mycket tid på dagis och fritids. Tiden räcker inte till för mammorna, vilket resulterar i skuld känslor för att hon inte kan vara den perfekta modern som hon gärna vill vara. Pappor har också dåligt samvete men inte gentemot barnen i samma utsträckning, utan främst för sin partner som får ta mest ansvar för hem och familj.¹⁵ Även Bäck-Wiklund &

¹³ Mailkontakt med Bent Hougaard 2008-10-28

¹⁴ Hougaard, B.(2004), Carling, M.(12 jan. 2004) *Svd*

¹⁵ Carling M. & Cleve, E.(2005)

Bergsten (1997) lyfter fram mödrarnas dåliga samvete i sin forskning. De beskriver kvinnornas situation, enligt följande:

”Vi tolkar kvinnornas dåliga samvete som ett uttryck för det gap de upplever mellan den goda modern och den mamma de själva upplever sig vara. Skillnaderna skapar inre konflikter och känslan av att inte räkna till.”¹⁶

Andra samhällsfaktorer som påverkar att föräldrar curlar i högre utsträckning, förutom känslan av att inte räkna till, är att de har tillgång till mycket mer information än tidigare. Det gör de mer upplysta och i vissa fall även rädda, som leder till att de överbeskyddar sina barn. En annan faktor är att förstagångsföderna är mycket äldre än förr. Föräldrarna har redan ett fullspäckt liv med jobb och aktiviteter innan de får barn och de fortsätter med samma liv trots att de numera har barn. Det finns också fler valmöjligheter för föräldrarna än förr. Föräldrarna skall bland annat välja vilket dagis och skola barnen skall gå på, vilket ökar pressen på föräldrarna att göra det bästa valet för sina barn.¹⁷ Hougaard menar att dessa samhällsförändringar samt vår ökade psykologiska insikt har gjort att vår barnsyn förändrats radikalt.¹⁸

Hougaard ställer sig skeptisk till curlingföräldrarnas beteende. Han förespråkar att vara konsekvent i uppfostran, att hålla fast vid ett nej och stå upp för sina uppfostringsprinciper. Han påstår att man inte kan se på barn som små vuxna då de inte har någon medfödd ansvarskänsla. Barn klarar inte av för mycket självbestämmande, utan behöver vetskapen om att någon bestämmer över dem, att det finns en vuxen som sätter gränser för dem. När gränssättning fattas är risken stor enligt Hougaard att barnet blir respektlöst och tar makten i hemmet. Han menar att det är omöjligt att uppfostra ett barn utan att ge konsekvenser/straff för deras dåliga beteenden. Hougaard är kritisk till att göra barnen rika materiellt. Risken finns att de inte blir tacksamma för vad de får. Han ser också en risk med att barnet blir överskattat om det lovordas för mycket. Dock betonar Hougaard vikten av att ge barn kärlek och bekräftelse.¹⁹

Hougaard bygger sin tankar om uppfostran på beteendepsykologin, där människans beteende står i centrum. Inom beteendepsykologin jobbar man med att lära in ett önskat beteende (positiv förstärkning) eller lära sig av med ett oönskat beteende (negativ förstärkning).

¹⁶ Bäck-Wiklund, M. & Bergsten, B.(1997) s.126

¹⁷ Carling M. & Cleve, E.(2005)

¹⁸ Hougaard, B.(2004)

¹⁹ Ibid

Amerikanen B.F. Skinner utvecklade tidigare studier inom detta. Skinner menar att om ett barn har ett positivt beteende skall föräldern använda positiv förstärkning såsom kramar, leenden och beröm, men om barnet uppför sig dåligt skall föräldern sluta le och tala med sträng röst, negativ förstärkning.²⁰ Skinner ser på beteende enligt följande:

”Organisms tend to repeat responses that lead to positive outcomes, and they tend not to repeat responses that lead to neutral or negative outcomes.”²¹

Med dessa tankar som grund utvecklade Hougaard åtta barnuppfostringsmetoder som han kallar ”piskan och moroten”, vilka bygger på negativ respektive positiv förstärkning.²²

Viss amerikansk forskning stödjer Hougaards teori att beteendepsykologin är effektiv inom barnuppfostran. Några menar att de största misstagen dagens föräldrar gör är att inte sätta gränser, överbeskydda sina barn, tjata för mycket på sina barn, lovorda sina barn för mycket samt straffa dem för hårt.²³ På flertalet av dessa punkter stämmer deras tankar väl överens med Hougaards.

Psykologen Bengt Grandelius betonar även han vikten av gränssättning. Grandelius har medverkat som expert i ett flertal tv-program om barnuppfostran. Han menar att om föräldrar inte sätter gränser för sina barn lär sig inte barnen att dela med sig, lyssna på andra och avstå från önskningar, vilket kommer ge barnen stora problem i framtiden när de bygger relationer med andra.²⁴

Alla förespråkar inte Hougaards teori. Jesper Juul anser att barn är kompetenta och att deras föräldrar skall behandla dem som likvärdiga. Juul riktar skarp kritik mot maktstrukturer inom familjen som Hougaard förespråkar. Han motsätter sig att föräldrarna skall ha makten i familjen. Barnen skall också få komma till tals. Han hävdar att när vuxna bestämmer spelreglerna i en familj kränks barnets integritet, då de lyder för att de är rädda och inte för att de respekterar den vuxne personen. Juul anser att barn är kompetenta till att ta eget personligt ansvar exempelvis att själva avgöra om de är hungriga eller är i behov av sömn.²⁵ Juul får stöd

²⁰ Levander, M.(1998), Weiten, W.(2004)

²¹ Weiten, W.(2004) s. 9

²² Hougaard, B (2004)

²³ Shute, N.(2008)

²⁴ Grandelius, B.(1999)

²⁵ Juul, J.(1995)

i annan forskning som menar att barn som får komma till tals och blir lyssnade på mår bättre än barn som inte får uttrycka sina åsikter.²⁶

Jag har nu redogjort för den populärvetenskapliga debatten om vad som kännetecknar en curlingförälder, vilken syn Hougaard har på barnuppfostran samt vad det finns för positiv och negativ kritik mot hans synsätt. Då debatten inte bygger på vetenskaplig forskning kommer jag titta på vetenskapliga föräldrastilar som är mest erkända inom forskningsfältet, för att se om curlingföräldrar är ett nytt fenomen eller om någon liknande föräldrastil finns i vetenskaplig forskning.

3.3 Vetenskapliga föräldrastilar

Jag kommer börja med att redogöra för två viktiga centrala dimensioner inom föräldraskapet som forskning visat varit mest framgångsrika för barns utveckling, ”responsiveness” och ”demandingness”. Beroende på hur man som förälder förhåller sig till dessa dimensioner påverkas barns utveckling på olika sätt. Därefter presenteras fyra olika föräldrastilar, som bygger på olika grader av de ovan nämnda dimensionerna.

a) ”*Responsiveness*” – Föräldrar som ger värme och är ansvarskännande.

Ansvarskännande föräldrar är känslomässigt engagerade i barnet och möter dess behov.

Föräldrarna värdesätter samarbete med barnet och lyssnar på barnets önskemål.

Ansvarskännande föräldrar är viktiga för barns utveckling, trygghet och för deras självuppfattning. Barn till föräldrar som inte är ansvarskännande riskerar att få problem med den känslomässiga, sociala och den intellektuella utvecklingen.²⁷

b) ”*Demandingness*”- Föräldrar som ställer krav och har kontroll.

Föräldrar som ställer krav och har kontroll kan också bidra till en positiv utveckling för barnet om det är satt i relation till barnets ålder. Barn i olika åldrar behöver olika mycket kontroll och krav. Ju äldre barnet blir desto mer samarbete och tillgivenhet förväntar sig föräldrarna. Krav och kontroll kan röra gränssättning, regler och värderingar inom familjen samt konsekvenser för barnets regelöverträdelser. Barn till föräldrar som inte ställer några krav eller som ställer för höga krav får ofta dålig självbehärskning.²⁸

²⁶ Kaufmann, D. m.fl.(2000)

²⁷ Shea, S. & Coyne, L.(2007)

²⁸ Ibid

År 1967 presenterade Diana Baumrind²⁹ en studie om tre föräldrastilar som kommit att bli den ledande inom forskningen. Studien kompletterades 1983 med en fjärde föräldrastil, ”neglectful parenting”, av Eleanor Maccobay³⁰. Dessa föräldrastilar bygger på olika grader utav ”responsiveness” och ”demandingness”, som tidigare redogjorts för.

1. Auktoritativ föräldrastil (authoritative) Hög ”responsiveness” / Hög ”demandingness”

Denna typ av förälder ser till barnets behov men har samtidigt rimliga krav och förväntningar på det. Föräldrarna är stöttande och aktivt engagerade i barnets liv. De låter barnet komma till tals, men det finns regler för barnet att följa. Enligt Baumrind är det barn till denna typ av förälder som lyckas bäst. Föräldrarna ger barnen en bra balans av omsorg och begränsningar. Barnen blir självständiga och trygga. De tenderar att få bra social kompetens och kunna samarbeta, samt uppnå sina mål i livet och lyckas i skolan.

2. Tillåtande föräldrastil (permissive) Hög ”responsiveness” / Låg ”demandingness”

Dessa föräldrar anpassar sig till barnets behov, men är dåliga på gränssättning. De ställer inga direkta krav på barnet och agerar inte när barnet uppför sig dåligt. Föräldrarna låter barnet ha samma rättigheter som vuxna. Konsekvenserna av föräldrastilen är att barnen har bristande förmåga att ta eget ansvar. Barnen tenderar att bli dominant, aggressiva och ej samarbetsvilliga. De har också sämre självförtroende än barn till auktoritativa föräldrar. De tillåtande föräldrarna är inte medvetna om att deras föräldrastil är skadlig, utan de tror att barnen tar skada av gränssättning och krav.

3. Auktoritär föräldrastil (authoritarian) Låg ”responsiveness” / Hög ”demandingness”

Den auktoritära föräldern tar ingen hänsyn till barnets behov eller önsknings. Föräldern har hög grad av krav och kontroll. Regler skall följas och barnet förstår inte alltid orsaken till reglernas uppkomst, men lyder av rädsla för att bli straffad. Fysiska straff kan förekomma. Barn som växer upp i sådan miljö får enligt Baumrind känslor av ilska, rädsla och förvirring. Det kan ta sig i uttryck i låg självkänsla, att de blir aggressiva eller väldigt känsliga och undviker sociala situationer.

4. Likgiltig föräldrastil (neglectful) Låg ”responsiveness” / Låg ”demandingness”

Det likgiltiga föräldraskapet kännetecknas av att föräldrarna fokuserar på sina egna behov istället för barnets. Antingen så vill de inte eller så kan de inte tillgodose barnets behov. De ställer inte heller några krav på sina barn. Maccobay menar att barnen löper stor risk att

²⁹Evenshaug, O. & Hallen, D.(2001), Shea, S. & Coyne, L.(2007)

³⁰ Ibid

utveckla ett asocialt beteende. Barn till dessa föräldrar har det sämsta utgångsläget och minst chans att lyckas i skolan. Denna föräldrastil kan tillsammans med den auktoritära klassas som barnmisshandel.³¹

3.4 Curlingföräldrar och vetenskaplig förankring

Den första frågeställningen besvaras genom litteraturstudie och systematisk genomgång av teorier och tidigare forskning. Efter att ha redogjort både för den populärvetenskapliga debatten om curlingföräldrar samt de vetenskapliga definitionerna av olika föräldrastilar och centrala dimensioner kommer fenomenet curlingföräldrar kopplas till vetenskaplig forskning och ge svar på första frågeställningen.

Efter att ha studerat Baumrind och Maccobays föräldrastilar finns stora likheter mellan den tillåtande föräldrastilen ("permissive") och curlingföräldrar. Precis som den tillåtande föräldern anpassar curlingföräldern sig till barnets behov och är dålig på gränssättning. Den tillåtande föräldern tror att gränssättning är skadligt för barnet. Detta resonemang kan man även finna hos curlingföräldrarna som undviker gränssättning, då de lider av dåligt samvete över att inte räcka till som föräldrar. När curlingföräldrarna har tid att vara med barnen gör de allt som står i deras makt för att barnen skall ha det så bra som möjligt och då skulle gränssättning göra dem till sämre föräldrar. Curlingföräldrarna låter barnen ha samma rättigheter som vuxna precis som den tillåtande föräldern gör.³²

Konsekvenserna av den tillåtande föräldrastilen är att barnen får bristande förmåga att ta eget ansvar. De tenderar att bli dominanta, aggressiva och ej samarbetsvilliga. En vetenskaplig studie som ger stöd till detta visar att barn till mammor som tillhör den tillåtande föräldrastilen löper stor risk att bli aggressiva.³³ Hougaard varnar för att curlingföräldrarnas barn blir oförmögna att ta hand om sig själva. Han varnar också för att barnen tar makten i hemmet, att de blir argisinta och har samarbetsproblem. Även på den punkten finns likheter mellan curlingföräldern och den tillåtande föräldrastilen.³⁴

Hougaard menar att det är viktigt med föräldrars omsorg för att barn skall känna sig älskade. Problemen uppstår när föräldrarna ger barnen för mycket omsorg och service.

Konsekvenserna blir att barnen till slut vill ha allting serverat och ju mer omsorg de får desto

³¹ Evenshaug, O. & Hallen, D.(2001), Shea, S. & Coyne, L.(2007)

³² Hougaard, B.(2004), Evenshaug, O. & Hallen, D.(2001), Shea, S. & Coyne, L.(2007)

³³ Sandstrom, M.J.(2007), Hougaard, B.(2004)

³⁴ Evenshaug, O. & Hallen, D.(2001), Shea, S. & Coyne, L.(2007), Hougaard, B.(2004)

hjärlöpsare blir dem.³⁵ Paralleller kan dras mellan Hougaards synsätt och forskning om riskerna med för mycket ”responsiveness”. Denna forskning poängterar vikten av att ge barnen mycket kärlek och omsorg, men konsten är att veta när man som förälder skall låta barnen ta eget ansvar och stå på egna ben. Ger föräldern barnet för mycket ”responsiveness” begränsar det barnets förmåga till självständighet.³⁶ En annan studie bekräftar denna slutsats, den tillåtande föräldrastilen är skadlig eftersom barnen inte uppmuntras att vara självständiga.³⁷

Tidigare forskning som gjorts om Baumrinds och Maccobays föräldrastilar har konstaterat att pappor tenderar att tillhöra den tillåtande föräldrastilen i mindre utsträckning än mammor, vilket ger stöd åt att curlingföräldrar och den tillåtande föräldrastilen är lika eftersom Hougaard menar att det är i första hand kvinnor som curlar.³⁸

Jag anser att Baumrinds och Maccobays forskning kan appliceras på den skandinaviska kontexten då de beskriver olika föräldrastilar som inte är typiska just för det amerikanska samhället. Däremot går det inte att säga något om förekomsten av föräldrastilarna i de skandinaviska länderna, utan det måste undersökas empiriskt.

3.5 Idealtyp curlingförälder

Med ovanstående resonemang som utgångspunkt har en idealtyp för en curlingförälder skapats, för att få en bild av curlingföräldern som är enkel att överblicka, då det inte finns någon forskning som beskriver fenomenet. Idealtypen finns inte renodlad i verkligheten, utan är en förenklad beskrivning av verkligheten och är tänkt som en extrembild av fenomenet curlingförälder. Idealtypen används för att se fenomenet förekommer bland de intervjuade föräldrarna.³⁹

1. Vem?

Den idealtypiske curlingföräldern är en välutbildad kvinna som fick barn relativt sent i livet efter att ha färdigställt sin utbildning och påbörjat sin karriär.

2. Hur?

Den idealtypiske curlingföräldern...

³⁵ Hougaard, B. (2004)

³⁶ Shea, S. & Coyne, L.(2007)

³⁷ Milevsky, A. & Schlechter, M. & Netter, S. & Keehn, D.(2007)

³⁸ Hougaard, B.(2004), Campbell, J. & Gilmore, L.(2007), McGillicuddy – De Lisi, A. & De Lisi, R.(2007), McKinney, C. & Renk, K.(2008)

³⁹ Esaiasson, P. & Gilljam, M. & Oscarsson, H. & Wängnerud, L.(2007) s. 158ff.

- ...har problem med gränssättning.
- ...ställer för få krav på sitt barn ("demandingness").
- ...ger barnet för mycket omsorg ("responsiveness").
- ...ger barnet för mycket självbestämmande.
- ...gör barnet rikt materiellt.
- ...är rädd för att straffa sitt barn.
- ...resonerar med sitt barn.

3. Varför?

Den idealtypiske curlingföräldern curlar för att...

- ...lindra sitt dåliga samvete.
- ...hon är riskmedveten.
- ...hon har för många valmöjligheter.

4. METOD

4.1 Val av metod

För att besvara andra frågeställningen används kvalitativa samtalsintervjuer. I undersökningen är intresset föräldrars olika erfarenheter och attityder till barnuppfostran. Anledningen till att samtalsintervjuer lämpar sig bäst är att jag inte vill generalisera, utan utläsa mönster för att se om fenomenet curlingföräldrar förekommer, samt få ökad förståelse för respondentens tankar/attityder till barnuppfostran. Detta anses svårare att mäta i en kvantitativ studie.⁴⁰ Att samtalsintervjuer är en relevant metod bekräftar Metodpraktikan:

”Forskaren skall sträva efter att förstå världen som intervjupersonerna själva upplever den.”⁴¹

Det är bara föräldrar och deras erfarenheter som kan ge svar på huruvida fenomenet curlingföräldrar förekommer eller ej.

Flertalet studier som genomförts de senaste åren om föräldrastilar har använt enkäter som metod.⁴² Detta är ytterligare ett skäl till att istället använda intervjuer för att få mer förståelse för tankarna bakom svaren.

4.2 Urval

Vid urvalet fanns två val. Antingen välja respondenter där det är störst chans att hitta curlingföräldrar, most likely case metoden, eller välja respondenter där det är minst chans att fenomenet förekommer, least likely case metoden. Då hypotesen är att fenomenet curlingföräldrar förekommer användes least likely case metoden. Respondenter som minimerar sannolikheten att verifiera hypotesen valdes ut. Om det går att hitta förekomst av curlingbeteenden även hos föräldrar där det inte borde finnas, borde det överlag vara ett vanligt förekommande fenomen, vilket verifierar hypotesen.⁴³

Urvalet var strategiskt. Personer skall intervjuas där det är minst chans att fenomenet förekommer, vilket innebär att det kommer vara personer som är så olika idealtypen som möjligt. Respondenterna är således pappor, som inte är välutbildade och som fick sitt första barn när han var yngre än medelåldern för pappor vid första barnets födelse. De variabler som var viktiga i urvalet är: kön, ålder, utbildning.

⁴⁰ Trost, J.(2005)

⁴¹ Esaiasson, P. & Gilljam, M. & Oscarsson, H. & Wängnerud, L.(2007) s. 286

⁴² Campbell, J. & Gilmore, L.(2007), McGillicuddy – De Lisi, A. & De Lisi, R.(2007), McKinney, C. & Renk, K.(2008).

⁴³ Teorell, J. & Svensson, T.(2007) s.154ff.

Vad gäller utbildningsnivå klassas dem med akademisk utbildning som välutbildade och därför valdes enbart respondenter som inte är akademiker ut. För att kunna fastställa respondenternas ålder har Statistiska Centralbyråns tabell "Medelåldern vid första barnets födelse" använts. Kravet var att respondenten måste vara yngre än medelåldern för pappor vid första barnets födelse, det år respondentens första barn föddes.⁴⁴

Respondenterna skall bo på heltid med minst ett utav sina barn för att jag bedömer att det är viktigt att ha en vardag med sitt/sina barn för att besvara intervjufrågorna på bästa sätt. Ett annat urvalskriterium var att pappans yngsta barn inte får vara äldre än sjutton år, för att lättare kunna relatera till intervjufrågorna.⁴⁵

Av praktiska skäl har enbart pappor hemhörande i Hallands län valts ut. Detta kan ha påverkat studiens resultat då socioekonomiska och sociokulturella skillnader mellan länen kan finnas. Dock anser jag att det är osannolikt att skillnaderna är så stora att resultatet påverkas nämnvärt. Målet med studien är inte heller att generalisera till en större population utan att utläsa attityder. Då tiden för studien var något begränsad användes snöbollsurval för att hitta respondenter.⁴⁶

4.3 Genomförande

Innan intervjuerna genomfördes arbetades en intervjuguide fram.⁴⁷ Intervjuguiden består av två delar, en med fallbeskrivningar och en med generella frågor om föräldraskap. Fallbeskrivningarna har skapats med hjälp utav idealtypen och de består av olika händelser som sker med föräldrar och deras barn. Tanken med fallbeskrivningarna är att mäta olika aspekter av fenomenet curling och respondenternas attityder till dem. Efter varje fallbeskrivning tog respondenten ställning till hur han såg på föräldrarnas agerande och hur han hade gjort om det var han som var förälder. Fallbeskrivningar valdes för att ge alla respondenter samma utgångspunkt när de tar ställning, samt att alla får samma scenario uppått framför sig, vilket gör det lättare att analysera intervjuvaren.

I fallbeskrivningarna benämns föräldrar som ett enhetligt begrepp, för att inte könet på föräldrarna skall påverka. Hälften av fallbeskrivningarna handlar om söner och hälften om döttrar. Barnen har varierande åldrar. Hälften av fallbeskrivningarna handlar om

⁴⁴ SCB.(2008). *Medelåldern vid första barnets födelse*. Se Bilaga 3

⁴⁵ Se Bilaga 1

⁴⁶ Esaiasson, P. & Gilljam, M. & Oscarsson, H. & Wängnerud, L.(2007) s. 216

⁴⁷ Se Bilaga 1, Esaiasson, P. & Gilljam, M. & Oscarsson, H. & Wängnerud, L.(2007) s. 298ff.

curlingföräldrar och andra hälften om icke curlingföräldrar, för att se om respondenterna både tycker curlingbeteende är bra och dåligt, eller om de håller en tydlig linje i sina svar.

Den andra delen av intervjuguiden består av generella frågor beträffande föräldraskap. Syftet med frågorna är att få fram orsaker till varför föräldrar curlar eller ej. Även dessa frågor är skapade med idealtypen som utgångspunkt.

För att kunna genomföra studien operationaliserades idealtypen. Operationaliseringen gjorde den andra frågeställningen praktiskt möjlig att pröva.⁴⁸

Idealtyp	Förklaring	Frågor i intervjuguiden
Gränssättning	Barnen har för få gränser att följa och föräldrarna har svårt för att vara konsekventa i sin uppfostran och stå fast vid ett nej.	<i>Fb1</i> : Barnet får godis fast föräldrarna först sa nej. <i>Fb6</i> : Barnet måste passa syskonen fast hon hellre vill gå på fest.
Krav	Barnen har få krav på sig från föräldrarna som gör allt för att motverka att barnen stöter på motgångar.	<i>Fb2</i> : Barnet måste städa på sitt rum. <i>Fb6</i> : se ovan <i>Fb8</i> : Barnet måste plocka undan från bordet.
Omsorg	Föräldrarna ger för mycket omsorg till sina barn i form av service.	<i>Fb2</i> : se ovan <i>Fb3</i> : Barnet behöver inte cykla till innebandyträningen. <i>Fb8</i> : se ovan
Självbestämmande	Barnen får själva bestämma vad de har lust till.	<i>Fb5</i> : Barnet får själv bestämma läggningstider. <i>Fb10</i> : Barnet får inte bestämma själv om han skall följa med till farföräldrarna.
Materiell rikedom	Vårt ökade välstånd gör att föräldrar har råd att ge barn allt de behöver och vill ha.	<i>Fb7</i> : Föräldrarna gör barnen rika materiellt.
Straff	Många föräldrar är rädda för att straffa sina barn när de gjort fel och konsekvenser för deras dåliga beteende uteblir.	<i>Fb4</i> : Föräldrarna straffar barnet vid dåligt beteende. <i>Fb9</i> : Föräldrarna resonerar med barnet vid dåligt beteende.

⁴⁸ Esaiasson, P. & Gilljam, M. & Oscarsson, H. & Wängnerud, L.(2007) s. 59ff.

Resonera	Föräldern ser sina barn som små vuxna och tror att de tänker likadant som vuxna. De försöker resonera med barnen för att lösa problem och komma fram till beslut.	<i>Fb9: se ovan</i>
Samvete	Det dåliga samvetet uppstår när föräldern inte kan vara den förälder han/hon önskar vara.	<i>Fråga 11: Respondenterna får uppskatta hur mycket tid de tillbringar med sitt barn och eventuella konsekvenser.</i>
Risker	Det finns många expertböcker som ger tips på hur den goda föräldern skall vara. Föräldrarna har tillgång till mycket mer information än tidigare, som gör dem mer upplysta och i vissa fall även rädda och överbeskyddande.	<i>Fb3: se ovan Fråga 12: Mäter respondenternas förhållningssätt till barnuppfostringsexpeter och medias nyhetsrapportering.</i>
Valmöjligheter	Det finns många fler valmöjligheter än förr som pressar föräldrarna att göra det bästa valet för sina barn.	<i>Fråga 13: Mäter respondenternas inställning till att välja dagis/skola.</i>

Innan intervjuerna genomfördes gjordes en pilotintervju för att se om frågorna i intervjuguiden var formulerade på bästa sätt.⁴⁹ Efter pilotintervjun intervjuades åtta stycken pappor. Intervjuerna tog mellan 19 och 37 minuter. När intervjuplats valdes var kravet att respondenten skulle känna sig trygg i miljön, samt att det skulle vara en lugn plats där det inte fanns några störningsmoment.⁵⁰ I majoriteten av intervjuerna var vi hemma hos respondenten. Alla respondenter gav tillstånd att spela in intervjuerna.

4.4 Forskningsetik

Respondenterna informerades om att intervjun handlade om deras attityder till barnuppfostran. Detta val gjordes för att minimera risken att respondenten tänkte utifrån curling och inte curling när han tog ställning till intervjufrågorna. Begreppet curlingföräldrar har fått en negativ klang i debatten och därför ansåg jag det lämpligare att tala om barnuppfostran som är ett neutralare ord, vilket Trost (2005) rättfärdigar då han anser att det

⁴⁹ Esaiasson, P. & Gilljam, M. & Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (2007) s. 273

⁵⁰ Trost, J. (2005) s. 44ff.

är viktigt att intervjun är styrd så lite som möjligt och att respondenten endast är informerad om det nödvändigaste.⁵¹

Respondenterna informerades initialt om att intervjun var frivillig och anonym samt om min tystnadsplikt. Jag berättade varför intervjun görs och vad materialet skall användas till, samt att han inte behöver besvara alla frågor, får fråga om han inte förstår och har rätt att avbryta intervjun. Innan intervjun försäkrade jag mig om respondentens samtycke för genomförandet.⁵²

Med hänsyn till det forskningsetiska informeras endast om vilket län respondenterna tillhör. Deras namn nämns inte i studien. Ansvar tas för att personliga uppgifter som lämnades ut i samband med intervjuerna inte når obehöriga. Ljudinspelningarna från intervjuerna kommer endast jag ha tillgång till och det empiriska materialet används endast till studien.⁵³

4.5 Analysinstrument

Utgångspunkten för analysen är idealtypen och intervjuguiden.⁵⁴ Varje fråga i intervjuguiden analyseras separat och fokus kommer vara att få fram olika attityder bland respondenterna som visar på förekomst eller icke förekomst av fenomenet curlingföräldrar.⁵⁵ För att kunna göra det har ett analysinstrument tillverkats.⁵⁶ Analysinstrumentet används för att avgöra huruvida respondenternas svar är tecken på ett curlingbeteende eller ej.

Tolkningarna som görs av intervjumaterialet jämförs sedan med det andra analysinstrumentet, idealtypen. Idealtypen används som en måttstock för att utläsa i vilken utsträckning och på vilka punkter respondenterna stämmer in på en curlingförälder. Intervjufrågorna belyser olika kriterier för en curlingförälder. Bara för att respondenten curlar i ett avseende behöver det inte betyda att han är en curlingförälder. Ju fler kriterier respondenten uppfyller desto mer curlingförälder är han.

4.6 Generaliserbarhet, reliabilitet och validitet

Resultatet av undersökningen går inte att generalisera till en population. Slutsatser kan inte dras som tyder på att det är representativt för hela Sveriges befolkning. Dock är inte studien ointressant, genom att kartlägga attityderna hos olika föräldrar kan man dra slutsatsen att

⁵¹ Trost, J.(2005) s. 105

⁵² Trost, J.(2005) s.104 ff, Teorell, J. & Svensson, T.(2007) s. 21

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Se Bilaga 1

⁵⁵ Trost, J.(2005) s. 129

⁵⁶ Se Bilaga 2

andra föräldrar troligen kommer att resonera om frågorna på likartat sätt. Respondenterna kan förhoppningsvis representera några av de huvuduppfattningar som finns hos föräldrar och i den bemärkelsen går det att generalisera.⁵⁷

Uppsatsen är inte generaliserbar i tid då samhällets utformning påverkar föräldrarnas situation, vilket resulterar i olika uppfostringsmetoder. Studiens resultat stämmer antagligen inte i framtiden, vilket kan få till följd att andra forskare med samma syfte och intervjuguide kan komma fram till andra resultat. Dock vill jag påstå att resultatet stämmer överens med generella attityder hos föräldrarna som finns idag.⁵⁸

Problemet med det empiriska materialet är trovärdigheten. Respondenterna kanske inte varit ärliga när de svarat, utan har svarat vad de tror är det bästa svaret och inte hur de egentligen agerar, vilket i så fall påverkar resultatet negativt. Dock anser jag att intervjufrågorna är formulerade på ett bra sätt, genom fallbeskrivningar pekades inte respondentens familj ut, vilket gjorde att han kände sig bekväm och vågade vara ärlig. Respondenterna har gett varierande svar, vilket tyder på att de utgått från sig själva när de svarat.⁵⁹

För att motverka att misstolka respondenten, eller tolka in mer i materialet än vad som egentligen uttrycks har intervjuerna spelats in. Det inspelade materialet har skrivits ut i sin helhet, vilket ökar min tillförlitlighet. För att ha grunder för resultatet används citat från intervjuerna som stöd, vilket bidrar till en ökad reliabilitet. Dock har i vissa fall citaten aktsamt anpassats från talspråk till skriftspråk, med hänsyn till respondenterna, då ett utpräglat talspråk kan avslöja respondentens identitet.⁶⁰

Studiens frågeställningar är väl förankrade i inledningen och teorikapitlet. Idealtypen var utgångspunkten vid utformandet av intervjuguiden. Idealtypen operationaliserades så att fenomenet curlingföräldrar blev möjligt att undersöka. Genom operationaliseringen förstår respondenterna frågorna, vilket minskar risken för systematiska fel som påverkar validiteten. Alla frågor i intervjuguiden är på något sätt kopplade till fenomenet curling, det vill säga jag mäter det jag avser att mäta. Ett analysinstrument utformades för att tolka respondenternas svar. Respondenternas svar går att känna igen och kan kopplas till idealtypen, vilket tyder på

⁵⁷ Esaiasson, P. & Gilljam, M. & Oscarsson, H. & Wängnerud, L.(2007) s. 188ff.

⁵⁸ Trost, J.(2005) s.111ff. , Teorell, J. & Svensson, T.(2007) s. 69

⁵⁹ Ibid

⁶⁰ Trost, J.(2005) s. 85ff. , 109, 126ff, 134ff., Esaiasson, P. & Gilljam, M. & Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (2007) s. 298ff.

god validitet. Resultatet och slutsatserna stämmer väl överens med problemformuleringen och teoriavsnittet, vilket även det tyder på god validitet.⁶¹

Dock kunde validiteten varit ännu bättre om curlingföräldrar haft vetenskaplig förankring från början, men genom att jag dragit paralleller till annan befintlig forskning om föräldrastilar och utvecklat en egen idealtyp anser jag att min validitet är god.

4.7 Kort presentation av intervjupersonerna

Nedan följer en kort presentation av respondenterna.

Pappa 1, 33 år, trädgårdsarbetare, blev pappa första gången vid 23 års ålder.

Pappa 2, 34 år, elektriker, blev pappa första gången vid 26 års ålder.

Pappa 3, 33 år, snickare/plåtslagare, blev pappa första gången vid 29 års ålder.

Pappa 4, 32 år, ingenjör (internutbildad), blev pappa första gången vid 26 års ålder.

Pappa 5, 32 år, snickare, blev pappa första gången vid 28 års ålder.

Pappa 6, 31 år, jordbrukare, blev pappa första gången vid 25 års ålder.

Pappa 7, 27 år, målare, blev pappa första gången vid 27 års ålder.

Pappa 8, 27 år, snickare, blev pappa första gången vid 15 års ålder.

⁶¹ Esaiasson, P. & Gilljam, M. & Oscarsson, H. & Wängnerud, L.(2007) s. 59ff., Teorell, J. & Svensson, T. (2007) s. 55ff., Ekengren, A-M. & Hinnfors, J.(2006) s. 132ff.

5. RESULTAT

5.1 Resultatredovisning

Nedan presenteras respondenternas olika attityder till intervjufrågorna. I resultatet redogörs för svar som kännetecknar ett curlingbeteende och för svar som ej gör det. Då det inte finns vetenskaplig forskning om fenomenet kommer likvärdig forskning, idealtypen, samt Hougaards åsikter utgöra grunden för resultatredovisningen. Utgångspunkten för resultatredovisningen är idealtypen, samt operationaliseringarna för att förtydliga vad som mäts.⁶²

5.1.1. Gränssättning

Den idealtypiske curlingföräldern har problem med gränssättning. Barnen har för få gränser att följa och föräldrarna har svårt för att vara konsekventa i sin uppfostran och stå fast vid ett nej.

I fallbeskrivning ett var samtliga respondenter överens om att inte köpa något godis. Det vanligaste argumentet för ställningstagandet var att man måste vara konsekvent som förälder.

De lär ju sig detta så det är något man verkligen får passa sig för. De tar och utnyttjar detta kan jag tänka mig. Jag försöker faktiskt hålla på det, vara hård på det. Det fungerar. Det är bara jobbigt en liten stund. (Pappa 4)

I citatet ovan betonas att stå för vad man säger, vilket är motsatsen till ett curlingbeteende. Trots att alla pappor var överens om att vara konsekventa så medgav en av dem att han gett med sig.

Om man säger i affären att vi inte skall ha något godis så är det så. Någon gång har jag nog gett med mig, men annars så är ett nej ett nej. (Pappa 6)

Ovanstående citat illustrerar problematiken med gränssättning. Curlingföräldern vill vara konsekvent men kan inte stå fast vid ett nej. Förekomsten av curlingattityder var låg när gränssättning mättes i fallbeskrivning ett, men hög i fallbeskrivning sex. Respondenterna tog ställning till huruvida Sofia skulle få gå på fest trots att hon lovat att vara barnvakt. Respondenterna var enade om att försöka hitta en ny barnvakt och en förälder var beredd att gå så långt som att ställa in resan.

⁶² För störst behållning av resultatredovisningen se Bilaga 1.

Jag hade nog försökt hitta en ny barnvakt, det tror jag. Hade det varit så att det finns och att det går att hitta barnvakt enkelt varför skall man då ta strid i onödan? Detta är ett typexempel som det hade blivit mycket strid om. Man skall nog inte framkalla mer konflikter än nödvändigt. (Pappa 5)

Om inte hon vill passa barnen så måste jag ställa in resan om jag inte hittar någon annan. (Pappa 8)

Kännetecknet för curling är att Pappa 5 hellre försöker ordna en ny barnvakt än att ta strid med dottern. Pappa 8 är beredd att ställa in resan för att dottern skall få gå på festen. I enlighet med Baumrinds tillåtande föräldrastil anpassar sig respondenterna till barnens behov och ställer inga direkta krav på dem.⁶³

Vad gäller gränssättning kan konstateras att curlingfenomenet förekommer hos respondenterna. Dock är det oklart varför förekomsten av gränssättning var hög i fallbeskrivning ett men låg i fallbeskrivning sex.⁶⁴

5.1.2 Krav

Den idealtypiske curlingföräldern ställer för få krav på sitt barn. Föräldrarna gör allt för att motverka att barnen stöter på motgångar.

I fallbeskrivning sex ovan, mättes även vilka krav som sätts på barnet. Respondenterna ställde inga högre krav då de var enade om att försöka hitta en ny barnvakt. I fallbeskrivning två tog respondenterna ställning till huruvida det är rimligt att låta en sexåring plocka undan leksaker på sitt rum eller ej. Majoriteten av respondenterna tyckte det var rimligt. Flertalet av papporna försöker städa tillsammans med sina barn.

Oftast försöker jag städa ihop med henne. Det är väldigt sällsynt men ibland har det hänt om det krisat att man inte orkat ta den pedagogiska biten och då passar man på när hon inte är där. Ibland tycker hon det är jätteroligt att städa och ibland räcker det bara att vara i hennes rum så plockar hon själv. Tjata i onödan det tror jag det inte är någon mening med. Vill de inte så vill de inte. Man skall inte ta för mycket strider och inte framkalla dem i onödan. (Pappa 5)

I citatet ovan undviks konflikt med barnet genom att inte stå fast vid att rummet skall städas. Detta bekräftar den bild som Hougaard varnar för, att många föräldrar hoppar över uppfostran för att de är rädda för de komplikationer och frustrationer som är förknippade med den. Följande resonemang förespråkas av Hougaard⁶⁵:

⁶³ Evenshaug, O. & Hallen, D.(2001), Shea, S. & Coyne, L.(2007)

⁶⁴ Diskuteras i kap 5.2

⁶⁵ Hougaard, B.(2004)

Det är klart att det är bra att lära sig att ta ansvar så tidigt som möjligt. Det är väl inget negativt med det som jag kan se. Det är bra att lära sig från tidig ålder att man måste bidra med någonting. (Pappa 8)

I fallbeskrivning åtta mäts kravaspekten ännu en gång. Respondenterna var klivna till huruvida det var rätt att låta Karl ta ansvar för disken efter avslutad måltid eller ej.

Det känns nästan som ett straff. Det är väl bättre om man hjälps åt tycker jag. Det är väl bra om de får plocka undan sin tallrik kanske, men att bära hela ansvaret det tycker jag inte. (Pappa 4)

Bland de respondenter som är mer negativa eller ambivalenta förekommer argumentet att det är ett för stort krav att ställa på en nioåring, vilket kännetecknar ett curlingbeteende. Pappa 4:s uttalande kan relateras till den tillåtande föräldrastilen som tror att barnen tar skada av krav.⁶⁶

Beträffande krav kan slutsatsen dras att curlingattityder påträffats hos en del av respondenterna.

5.1.3. Omsorg

Den idealtypiske curlingföräldern ger barnet för mycket omsorg i form av service.

I fallbeskrivning två och åtta som diskuterats ovan mäts även omsorgsaspekten. En respondent önskar att hans barn hjälpte till mer, men erkänner att han hellre gör det själv då han upplever att han inte har tid att låta barnen hjälpa till.

Man försöker ju få barnen att hjälpa till. Det är ju tyvärr så att man inte alltid har tid. Det tar ju längre tid om barnen skall hjälpa till, dygnet har ju tyvärr bara tjugofyra timmar. (Pappa 5)

Stress sägs vara en orsak till att föräldrarna curlar sina barn i större utsträckning. Dock brukar stressen förekomma i högre utsträckning hos mammor.⁶⁷ Då detta uttalande förekommit även där det är minst sannolikt, ges stöd till hypotesen att fenomenet förekommer.

Meningarna gick isär bland respondenterna i fallbeskrivning tre om det var rätt att låta en tolvåring cykla till träningen eller ej. Dock var det ingen av respondenterna som ansåg att det var för lång cykelväg utan det handlade om riskerna med att cykla. Jag kommer således redovisa resultaten under rubriken risker.

Förekomsten av curlingfenomenet finns även beträffande omsorgsaspekten.

⁶⁶ Evenshaug, O. & Hallen, D.(2001), Shea, S. & Coyne, L.(2007)

⁶⁷ Carling M. & Cleve, E.(2005)

5.1.4. Självbestämmande

Den idealtypiske curlingföräldern ger barnet för mycket självbestämmande. Barnen får själva bestämma vad de har lust till.

I fallbeskrivning fem fick respondenterna avgöra om en femåring behöver fasta läggningstider. Enligt Hougaard är barn inte kompetenta i den bemärkelsen som vuxna är. Han menar att de inte kan klockan och har ingen självkontroll.⁶⁸ Det rädde delade meningar bland respondenterna. Flertalet ansåg dock att det var viktigt med fasta läggningstider.

Det verkar ju väldigt slappt. En femåring avgör ju inte det själv. Vi har alltid haft fasta läggningstider. Barnen måste ju orka upp och vara någorlunda pigga. Det tycker jag är föräldrarnas ansvar. (Pappa 1)

Barnen får själva bestämma det. Vi har faktiskt inget sådant att de måste vara i säng. De är inte morgontrötta och det är inget gnäll på morgonarna. Det har hänt att min son väckt mig vid tv:n och sagt att nu skall vi lägga oss och då har ju klockan varit tio ibland. (Pappa 6)

I citatet ovan bekräftas Baumrinds beskrivning av den tillåtande föräldern, föräldern låter barnet ha samma rättigheter som vuxna.⁶⁹

I fallbeskrivning tio mäts också självbestämmande, dock var resultatet det omvända. Huvuduppfattningen var att Anders skulle få bestämma själv om han skulle följa med till farföräldrarna om det inte var någon födelsedag eller högtid.

Jag tycker inte att han skall behöva följa med. Han kommer på det strax över tjugo att det är mysigt att träffa släkten. Jag tror man behöver komma på det själv, för de gånger man själv var medtvingad ville man ju bara hem. Om det bara är farmor som skall ha upp gardinerna behöver man ju inte tvinga med, däremot om det är födelsedag eller högtid är det en annan sak. (Pappa 3)

Pappa 2 hade en avvikande åsikt.

Är det så att man träffar kompisarna regelbundet och om det inte är något särskilt då tycker jag att de skall följa med. (Pappa2)

Vad gäller självbestämmande förekommer curlingfenomenet hos respondenterna. Majoriteten är för fasta läggningstider, medan minoriteten är för att ”tvinga” med Anders till farföräldrarna. I enlighet med gränssättningsresultatet är förekomsten låg i en fallbeskrivning och hög i annan, vilka båda avser mäta samma aspekt av curlandet.⁷⁰

⁶⁸ Hougaard, B. (2004)

⁶⁹ Evenshaug, O. & Hallen, D.(2001), Shea, S. & Coyne, L.(2007)

⁷⁰ Diskuteras i kap 5.2

5.1.5 Materiell rikedom

Den idealtypiske curlingföräldern gör barnet rikt materiellt. Föräldern har råd att ge barnen allt de behöver och vill ha.

Ingen av respondenterna är emot att ge barnen materiella ting, vilket tyder på ett curlingbeteende. Dock råder det oenighet på vilket sätt och i vilken utsträckning. Vissa respondenter uttrycker tankar om att barnen måste ha presterat något för att förtjäna en leksak.

Jag tycker det är viktigt att barnen får lära sig att saker och ting kostar. Vill de ha en dyr sak tycker jag att de skall göra en prestation för att få den. (Pappa 2)

Andra betonar vikten av att inte skämma bort sina barn.

Jag menar köpa leksaker emellanåt skall man väl göra. Man behöver ju inte köpa en leksak i veckan. Det tycker jag är fel. Sen skall man inte hålla på att köpa bara för att man har mycket pengar och skämma bort dem, utan lite då och då. (Pappa 7)

Samtidigt finns det respondenter som inte ser något större problem med att köpa leksaker till sina barn.

Det kan jag inte se något fel med. Har de pengar till det så varför inte? Det beror ju på vilket sätt man gör det om de får precis det de pekar på får de ju en skev bild av verkligheten. Men samtidigt är det klart om man har pengar så skall man låta det spilla över på ungarna också. (Pappa 8)

Med ovanstående resonemang som utgångspunkt kan konstateras att respondenterna gör barnen rika materiellt, vilket är ytterligare ett tecken på att fenomenet förekommer i en grupp där sannolikheten borde vara låg.

5.1.6. Straff

Den idealtypiske curlingföräldern är rädd för att straffa sitt barn när det gjort fel och konsekvenser för det dåliga beteendet uteblir.

Majoriteten av respondenterna är skeptiska till om straff är den bästa lösningen i fallbeskrivning fyra, som beskrev att Sara fick ett straff när hon slarvat med läxläsningen. Enligt Hougard är det omöjligt att uppfostra sina barn utan att ge konsekvenser för deras handlande.⁷¹ Detta synsätt förekommer i låg utsträckning hos respondenterna. De flesta förespråkar att ha en dialog med sitt barn, då de är tveksamma till att bestraffning gör någon

⁷¹ Hougard, B.(2004)

nytta. Några av de respondenter som framför dessa tankar tycker det är för hårt med ett straff om det är första förseelsen.

Det beror väl på om hon har gjort det för eller om det är första gången. Det låter väl lite hårt om det är första förseelsen. Jag hade nog pratat om det och försökt att få henne på bättre tankar. (Pappa 1)

Bland respondenterna finns också åsikter om att straff är ett bra tillvägagångssätt.

Jag ser inget konstigt med det egentligen. Problemet är ju att få dem att göra det. Man kan ju köra på det att man drar in förmåner om de inte uppfyller vissa mål i skolan, exempelvis att de blir av med månadspengen. Sen att man belönar de när det går bra. (Pappa 8)

Likt Hougaard bygger Pappa 8:s tankar om uppfostran på beteendepsykologin. En av Hougaards metoder i ”piskan och moroten” handlar om att dra in förmåner, vilket stämmer väl överens med Pappa 8:s resonemang.⁷²

I fallbeskrivning nio, som även den mäter attityder till straff, väljer föräldrarna att ha en dialog med sin son som snattat istället för att straffa honom. Flertalet respondenter anser att det är bättre att ha en dialog än att bestraffa. Dock tror vissa att bestraffning är en bättre metod, vilket nedanstående citat illustrerar:

Det är det värsta jag vet när de snor. Jag hade skickat han till affären och han hade fått tala om vad hade gjort. Sen hade han fått betala för godiset. Det hade jag varit stenhård på. Jag klarar inte av en dialog. Jag blir så förbannad på sådant så det går inte. (Pappa 6)

Bland de som är för en dialog återkommer samma tankar som i fallbeskrivning fyra.

Förekomsten av curlingfenomenet finns även vad gäller straff.

5.1.7. Resonera

Den idealtypiske curlingföräldern resonerar med barnen för att lösa problem och fatta beslut. Föräldern ser barnen som små vuxna och tror att de tänker likadant som vuxna.

Fallbeskrivning nio mäter även respondenternas attityder till att resonera. Majoriteten av respondenterna förespråkar att resonera med barnen istället för att straffa, vilket jag tidigare redogjort för. Enligt Baumrind agerar inte den tillåtande föräldern när barnen uppfört sig dåligt.⁷³ Då respondenterna går huvudsakligen på Jesper Juuls linje och föredrar att resonera

⁷² Hougaard, B.(2004)

⁷³ Evenshaug, O. & Hallen, D.(2001), Shea, S. & Coyne, L.(2007)

med barnen istället för att straffa kan slutsatsen dras att även här finns förekomst av fenomenet.⁷⁴

5.1.8. Samvete

Den idealtypiske curlingföräldern curlar för att lindra sitt dåliga samvete. Det dåliga samvetet uppstår när föräldern inte kan vara den förälder han/hon önskar vara.

När respondenterna uppskattade hur mycket tid de tillbringar med sina barn på vardagar uppfattade jag att många upplevde frågan som känslig. De skämdes för att de ansåg att de tillbringade för lite tid med barnen. Majoriteten av respondenterna var tillsammans med barnen i snitt tre timmar på vardagarna. Många av respondenterna tycker att de tillbringar för lite tid med barnen. Dock går meningarna isär huruvida det påverkar dem eller ej. Bland respondenterna finns det de som tycker att det är synd, men som accepterat att jobbet tar en stor del av deras tid, medan andra respondenter får dåligt samvete och försöker gottgöra det på helgerna eller påverka sina arbetstider.

Vi gör inget speciellt för våra barn bara för man jobbar mycket. Skall man göra det varje gång då börjar de känna att när pappa är borta så händer det något speciellt när han kommer tillbaka. De skall mer känna sig trygga i vardagen. Det känner jag. (Pappa 6)

Man får ta igen det på helgerna. Vi försöker göra någonting roligt för barnen på lördag eller söndag. Jag jobbar inte skiftgång och jag har lätt för att ta ledigt, så jag försöker göra det ibland. (Pappa 4)

Beträffande samvete finns curlingförekomsten bland respondenterna.

5.1.9. Risker

Den idealtypiske curlingföräldern curlar för att hon är riskmedveten. Det finns många expertböcker som ger tips hur den goda föräldern skall vara. Föräldrarna har tillgång till mycket mer information än tidigare, vilket gör dem mer upplysta och i vissa fall även rädda och överbeskyddande.

I fallbeskrivning tre mäts riskaspekten. Respondenterna tog ställning till huruvida det är relevant att låta Patrik cykla eller ej. Bland vissa respondenter var förekomsten av curlingfenomenet hög, vilket följande citat illustrerar:

Man skall ställa upp. Man vill ju inte utsätta sina barn för fara. Är det skumt folk så vill man ju inte släppa ut sina barn. Det är lite skillnad när en annan var ung då var det inte på det sättet. Då kunde man ju cykla överallt på ett annat sätt. (Pappa 3)

⁷⁴ Juul, J.(1995)

Citatet tyder på att respondenten är rädd för vad som kan hända och blir således överbeskyddande, vilket kännetecknar en curlingförälder. Samtidigt finns det respondenter där förekomsten är låg:

Det verkar väl vara lite överbeskyddande faktiskt. Är det två kilometer och upplyst cykelbana så skall det väl inte vara någon fara med en tolvåring. (Pappa 1)

Respondenterna var enade om att de inte blir påverkade av andra beträffande barnuppfostran. De är trygga i sig själva och vill känna att de kan stå på egna ben och köra sitt race. Meningarna går isär hur de förhåller sig till barnuppfostringsexperter. Några av dem tycker att det är nonsens medan andra försöker ta till sig av de råd som finns.

Fullständigt ointressant. Jag kunde inte bry mig mindre. Hur skulle de kunna ha den blekaste aning om hur mitt barn fungerar? Jag tycker det är slöseri med tid. Att de överhuvudtaget får yttra sig. (Pappa 5)

Jag lyssnar på experterna. Sen funderar jag hur det fungerar för oss. Det kanske finns något man kan dra nytta av. (Pappa 2)

Tv program och böcker om barnuppfostran var inget som lockade respondenterna. Bland de som är negativa förekommer argument som att de vill stå på egna ben samt att de blir irriterade av programmen. Dock finns det ett fåtal som ser på tv och använder sig av böcker.

Vi har böcker som vi kan använda om det är något vi undrar över. Varför är han så trilsk nu? Varför gör hon som hon gör? (Pappa 2)

Jag har väl sett på programmen någon gång men jag blir bara så irriterad för att föräldrarna har släppt barnen så långt. Det är oftast flera år tillbaka som de har gjort fel. (Pappa 3)

Huvudparten av respondenterna blir påverkade av medias nyhetsrapportering, men de tror inte att det påverkar deras sätt att uppfostra, i alla fall inte så länge barnen är små. När barnen blir äldre verkar papporna mer oroade för sina döttrar än för sina söner.

Det är så mycket så man tar ingenting för givet, våldtäkter, överfall och allt det där. Det kommer ju klart uppfostran att påverkas av. Man kommer ju märka det framför allt när tjejen blir äldre och man skall släppa ut henne på stan. (Pappa 4)

Vad gäller risker förekommer fenomenet curling dock i olika hög utsträckning.

5.1.10. Valmöjligheter

Den idealtypiske curlingföräldern curlar för att hon har för många valmöjligheter, som pressar henne att göra det bästa valet för barnen.

Att välja skola och dagis var inget som bekymrade respondenterna, vilket tyder på ett icke curlingbeteende. De flesta reflekterade inte så mycket över valet, utan tog skolan som låg närmast.

Vi har inte tänkt så mycket över det. Vi har tagit den som är närmast. Hade vi valt någon annan hade de inte fått skolskjuts. (Pappa 1)

Bland respondenterna som inte enbart valde efter närhet förekom argument som att de tyckte det är viktigt att det är små klasser, att det är bra lärare samt att elevernas föräldrar har liknande värderingar och samma syn på barnuppfostran. Dessa argument tyder på att de försöker göra det bästa valet för sina barn, vilket är ett curlingbeteende.

Curlingförekomsten vad gäller valmöjligheter är obefintlig när det gäller stressen över valen. Dock förekommer argument för vad som var viktigast när de valde som befäster att curlingfenomenet förekommer.

5.2 Diskussion kring resultaten

Sammanfattningsvis kan konstateras att förekomsten av fenomenet curlingföräldrar finns för varje kriterium i idealtypen samt hos alla respondenter. Detta är anmärkningsvärt då en grupp undersöktes där det var minst sannolikt att fenomenet skulle förekomma. Värt att notera är att respondenterna uppfyllde olika, samt olika många kriterier på idealtypen. Dock är inte antalet uppfyllda kriterier det relevanta i studien, utan förekomsten av curlingattityder hos respondenterna.

Satt i relation till idealtypen kan inte respondenterna klassas som idealtypiska curlingföräldrar, men förekomsten av fenomenet var förvånansvärt hög bland respondenterna där förekomsten borde varit låg. Dock blev jag fundersam när det hände två gånger att förekomsten var låg i en fallbeskrivning och hög i en annan som mätte samma kriterium på idealtypen. Så var fallet beträffande gränssättning och självbestämmande. Den gemensamma nämnaren jag fann var att barnen var yngre i fallen där föräldrarna inte curlade och äldre där de gjorde det. Kan barnets ålder påverka huruvida man curlar eller ej? Förväntar sig respondenterna mer samarbete och tillgivenhet ju äldre barnen blir i likhet med "demandingness" föräldrarna?⁷⁵ Beträffande risker var papporna mer oroade för sina döttrar än för sina söner. Spelar även barnets kön en viktig roll för curlandet?

⁷⁵ Shea, S. & Coyne, L.(2007)

I fallbeskrivningarna tog respondenterna ställning till föräldrarnas agerande samt hur de själva hade gjort om det varit deras barn. Överlag stämde deras eget agerande väl överens med hur de såg på föräldrarnas, trots det ifrågasätts respondenternas ärlighet. I vissa fall där de svarat hur de skulle gjort om de var pappan i fallet kom det fram att de gjorde annorlunda mot sina egna barn som var i samma ålder som barnet i fallbeskrivningen. Detta scenario inträffade i några intervjuer. De curlade barnen mer än de ville erkänna, vilket ger ännu mer stöd åt studiens hypotes. Respondenterna gav uttryck för deras opåverkbarhet när det gällde barnuppfostran, trots att de lyssnar på experter och oroas över medias nyhetsrapportering, vilket tolkas som motsägelsefullt. Vilde de vara mer opåverkbara än vad de egentligen är?

Majoriteten av respondenterna verkade ha en klar bild över deras barnuppfostringsyn. De hade samma attityd till barnuppfostran oavsett om fallbeskrivningen handlade om curlingföräldrar eller ej, med undantag för fallbeskrivningarna gränssättning och självbestämmande som kommenterats ovan. I enstaka fall var respondenterna ambivalenta. De instämde först med fallbeskrivningen, men förde sedan ett annat resonemang. Det är dock inget som påverkat undersökningen, då de ombads förtydliga sitt ställningstagande.

Oron bland uppfostringsexperter för vilka konsekvenser dagens uppfostringsfilosofier kan få var inget som verkade bekymra respondenterna. Respondenterna upplevdes trygga och harmoniska i sina föräldraroller. Då respondenterna förvisso liknade idealtypen mer än förväntat, anser jag att de överlag hade en bättre balans mellan ”responsiveness” och ”demandingness” än vad den idealtypiske curlingföräldern har. Det är svårt att avgöra om respondenterna passar bättre in på någon annan av Baumrinds och Maccobays föräldrastilar än den tillåtande föräldrastilen som kopplats ihop med curlingföräldern. Då jag inte avsett att undersöka det bygger följande resonemang endast på subjektiva reflektioner. Jag anser att majoriteten av respondenterna var aktivt engagerade i sina barns liv. Det var viktigt för dem att lyssna på sina barn, men även att ha regler för barnen att följa, vilket stämmer överens med den auktoritativa föräldrastilen. Samtidigt förekom resonemang bland respondenterna att barnen skulle ha samma rättigheter som vuxna, samt att de var rädda för att ta konflikt, göra barnen besvikna, ställa för höga krav och sätta gränser, vilket kännetecknar den tillåtande föräldrastilen. Det fanns även drag av den auktoritära föräldrastilen hos dem som förespråkade straff. Inga respondenter visade tecken på en likgiltig föräldrastil.⁷⁶

⁷⁶ Evenshaug, O. & Hallen, D.(2001), Shea, S. & Coyne, L.(2007)

6. SLUTSATSER OCH AVSLUTANDE DISKUSSION

Syftet med studien var att ge fenomenet curlingföräldrar vetenskaplig förankring samt att undersöka empiriskt om fenomenet förekommer i vårt samhälle. Utifrån syfte formulerades följande frågeställningar som avses besvaras nedan:

1. Är curlingföräldrar ett nytt fenomen eller går det att hitta stöd i vetenskaplig forskning?
2. Finns det attityder hos nutida föräldrar som pekar på att fenomenet curlingföräldrar förekommer?

Målet med den första frågeställningen är att se om curlingföräldrar är ett nytt fenomen eller om det går att hitta stöd i vetenskaplig forskning. Slutsatsen som kan dras är att curlingföräldrar inte är något helt nytt fenomen. Det finns stora likheter mellan Baumrinds tillåtande föräldrastil ("permissive") och Hougaards curlingföräldrar. Precis som Hougaards curlingföräldrar har Baumrinds tillåtande föräldrastil hög "responsiveness" och låg "demandingness". Fenomenet går att förankra i vetenskaplig forskning, vilket innebär att Hougaards åsikter inte är banbrytande. Redan 1967 presenterade Baumrind teorin om den tillåtande föräldrastilen. Hougaards tankar om fenomenet curlingföräldrar kan ses som en ny modernare tappning av Baumrinds tillåtande föräldrastil.⁷⁷ Fenomenet har funnits i närmare fyrtio år så varför denna panik just nu bland experter och i den mediala debatten? Har den tillåtande föräldrastilen blivit den rådande och konsekvenserna av den börjar synas och därav denna uppståndelse?

För mig ter det sig mycket märkligt att inte Hougaard byggt sina tankar om curlingfenomenet på Baumrinds forskning. Det är inte bara Hougaard som kunde använt Baumrinds forskning, utan ett flertal experter såsom exempelvis Juul och Grandelius.⁷⁸ Det hade gett dem mer seriositet i debatten. Hoten om curlingföräldrar behöver kanske inte tas på lika stort allvar med vetenskapen om att fenomenet funnits i närmare fyrtio år. Men hur skall vi veta vilka hot som skall tas på allvar och vilka som inte skall göra det? Hur vet vi att det är rimliga slutsatser som barnuppfostringsexperterna kommer med och varför använder de sig inte av den vetenskapliga forskning som finns?

Beträffande andra frågeställningen om det finns attityder hos nutida föräldrar som pekar på att fenomenet curlingföräldrar förekommer dras slutsatsen att det finns det. Med hjälp utav idealtypen för curlingföräldrar mättes förekomsten av fenomenet i den grupp där

⁷⁷ Hougaard, B.(2004), Evenshaug, O. & Hallen, D.(2001), Shea, S. & Coyne, L.(2007)

⁷⁸ Grandelius, B.(1999), Juul, J.(2005)

sannolikheten att hitta fenomenet var som lägst. Om fenomenet förekommer där det är minst troligt borde det överlag vara ett vanligt förekommande fenomen. Curlingfenomenet förekom hos respondenterna där det inte borde och kan därför verifiera studiens hypotes samt ge svar åt den andra frågeställningen att det finns attityder hos nutida föräldrar som pekar på att fenomenet förekommer.

Under studiens gång upplevde jag det svårt att klassificera respondenterna, vilket väckte nya frågor. Är det fruktbart att jobba med idealtyper och föräldrastilar? Går det att dela in föräldrar i olika fack, eller är de olika föräldrastilarna mer flytande? Mer forskning om dessa punkter vore önskvärt.

Studien har undersökt om fenomenet förekommer. Det finns många fler aspekter än de undersökta som kan tänkas avgöra huruvida föräldrar curlar eller ej. För att få en mer komplett bild av fenomenet curling krävs förslagsvis forskning i följande frågor: Spelar åldern på barnet, eller könet på barnet mer betydelse än förälderns kulturella kapital beträffande graden av curlande? Spelar föräldrarnas kön någon roll vad gäller benägenheten att curla som det gör i den tillåtande föräldrastilen?

Studien har gett fenomenet curlingföräldrar vetenskaplig förankring och funnit att det går att utläsa attityder som pekar på att curlingfenomenet förekommer hos nutida föräldrar. Jag anser att mitt bidrag är av stor relevans då inte fenomenet haft vetenskaplig förankring innan och att svaret på frågorna är centrala för debattens seriositet och genomslagskraft.

7. REFERENSLISTA

7.1 Skriftliga referenser

- Bäck-Wiklund, M. & Bergsten, B. (1997). *Det moderna föräldraskapet – en studie av familj och kön i förändring*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Campbell, J. & Gilmore, L. (2007). Intergenerational continuities and discontinuities in parenting styles. *Australian Journal of Psychology*. Vol. 59, Utgåva 3, s. 140-150.
- Carling, M. (12 jan. 2004). *Högt pris för friktionsfri barndom*.
http://wwwc.svd.se/dynamiskt/idag/did_6753516.asp Hämtad 2008-11-14
- Carling, M. & Cleve, E. (2005). *Sopa lagom! Bättre balans i curlingfamiljen*. Stockholm: Månpocket.
- Ekengren, A-M. & Hinnfors, J. (2006). *Uppsatshandbok – Hur du lyckas med din uppsats*. Lund: Studentlitteratur.
- Esaiasson, P. & Gilljam, M. & Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (2007). *Metodpraktikan – konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts Juridik.
- Evenshaug, O. & Hallen, D. (2001). *Barn- och ungdomspsykologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Grandelius, B. (1999). *Att sätta gränser – ett villkor för växande*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Hougaard, B. (2004). *Curlingföräldrar och servicebarn - en handbok i barnuppfostran*. Stockholm: Bokförlaget Prisma.
- Juul, J. (1995). *Ditt kompetenta barn – på väg mot nya värderingar för familjen*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.
- Kaufmann, D. m.fl. (2000). The Relationship Between *Parenting* Style and Children's Adjustment: The Parents' Perspective. *Journal of Child & Family Studies*. Vol. 9, Utgåva 2, s. 231-245.
- Levander, M. (1998). *Psykologi*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Lodge, S. (2000). Springing the parent trap. *Publishers weekly*. Vol. 247, Utgåva 15, s.62-70.

McGillicuddy – De Lisi, A. & De Lisi, R. (2007). Perceptions of Family Relations When Mothers and Fathers Are Depicted With Different Parenting Styles. *The Journal of Genetic Psychology*. Vol. 168, Utgåva 4, s.425-442.

McKinney, C. & Renk, K. (2008). Differential Parenting Between Mothers and Fathers: Implications for Late Adolescents. *Journal of Family issues*. Vol. 29, Utgåva 6, s. 806-827.

Milevsky, A. & Schlechter, M. & Netter, S. & Keehn, D. (2007). Maternal and Paternal Parenting Styles in Adolescents: Associations with Self-Esteem, Depression and Life-Satisfaction. *Journal of Child & Family studies*. Vol. 16, Utgåva 1, s. 39-47.

Nyberg, L. (20 okt. 2004). *Barnaga är förbjudet i Sverige*.

<http://www.bo.se/Kronika.aspx?pageid=4407> Hämtad 2008-11-17

Pikas, A. (1961). *Barn och föräldraauktoriteten. Resultatet av en attitydundersökning under utvecklingskedet 11-15 år*. Stockholm: Natur och Kultur.

Sandstrom, M.J.(2007). A link between mothers' disciplinary strategies and children's relational aggression. *British Journal of Developmental Psychology*. Vol. 25, Utgåva 3, s. 399-407.

SCB.(2008).*Medelåldern vid första barnets födelse*.

<http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/visavar.asp?yp=duwird&xu=c5587001&lang=1&langdb=1&Fromwhere=S&omradekod=BE&huvudtabell=MedelAlder&innehall=MedelAlder&prodid=BE0701&deltabell=L1&fromSok=&preskat=O> Hämtad 2008-11-28.

Shea, S. & Coyne, L. (2007). Parenting Styles. *Encyclopedia of Educational Psychology*.

http://sage-ereference.com.ezproxy.ub.gu.se/educationalpsychology/Article_n205.html

Hämtad 2008-11-11

Shute, N. (2008). Good Parents, Bad Results. *U.S. News & World Report*. Vol.144, Utgåva 18, s. 59-64.

SVT. (9 nov. 2008). *Dokument inifrån: Förgrymmade ungar*.

http://www.svt.se/svt/road/Classic/shared/mediacenter/index.jsp?&d=13395&lid=puff_1305062&lpos=extra_0 Hämtad 2008-11-14

Teorell, J. & Svensson, T. (2007). *Att fråga och att svara – Samhällsvetenskaplig metod*.

Malmö: Liber.

Trost, J. (2005). *Kvaitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Unicef. (2008). *Barnkonventionen – kort historik*.

<http://www.unicef.se/barnkonventionen/kort-historik-over-barnkonventionen>

Hämtad 2008-11-17

Weiten, W. (2004). *Psychology – Themes & Variations*. Sjätte utgåvan. Belmont: Thomson Wadsworth.

7.2 Muntliga referenser

Hougaard, B. Mailkontakt 2008-10-28

Pappa 1. Datum för intervju 2008-12-04

Pappa 2. Datum för intervju 2008-12-04

Pappa 3. Datum för intervju 2008-12-05

Pappa 4. Datum för intervju 2008-12-09

Pappa 5. Datum för intervju 2008-12-09

Pappa 6. Datum för intervju 2008-12-10

Pappa 7. Datum för intervju 2008-12-11

Pappa 8. Datum för intervju 2008-12-14

Bilaga 1. Intervjuguide

Jag kommer börja intervjun med tio olika fallbeskrivningar som beskriver olika situationer som kan hända i en familj. Din uppgift är att först ta ställning till hur du ser på föräldrarnas agerande och sen ta ställning till hur du själv hade gjort som förälder om det varit ditt barn.

Fallbeskrivningar:

1. Petra 7 år, är i affären med sina föräldrar på torsdagskvällen. Petra vill mest av allt ha en godispåse. Föräldrarna sa till en början ett tydligt nej för de hade tillsammans bestämt innan de åkte till affären att det inte skulle bli något godis idag. Men Petra tjar och tjar på föräldrarna och de blir så trötta på hennes tjar att de ger med sig och köper en godispåse till henne.

Hur ser du på föräldrarnas agerande? Motivera!

Om det var ditt barn hur hade du som förälder gjort då? Motivera!

2. Varje söndag förmiddag är det storstädning hemma hos familjen Karlsson. Pelle är 6 år och har ett eget rum. Till Pelles förtvivlan tycker hans föräldrar att han är vuxen nog att hålla ordning på sitt rum och ber honom därför att plocka undan alla leksaker och göra fint på sitt rum.

Hur ser du på föräldrarnas agerande? Motivera!

Om det var ditt barn hur hade du som förälder gjort då? Motivera!

3. Patrik 12 år, tränar innebandy två kvällar i veckan mellan klockan 17-18.30. Han bor centralt i en mindre stad och har 2 km till träningen och det finns upplyst cykelväg hela vägen. Hans föräldrar tycker inte att han skall behöva cykla då det är ganska så långt och då det finns så mycket skumma människor nuförtiden som skulle kunna skada Patrik.

Hur ser du på föräldrarnas agerande? Motivera!

Om det var ditt barn hur hade du som förälder gjort då? Motivera!

4. Sara 14 år, har fått underkänt på ett historieprov för att hon har slarvat med läxläsningen. När hennes föräldrar får reda på detta blir de mycket upprörda och anser att det är viktigt att hon sköter läxläsningen så att hon klarar sina prov. För att inte Sara skall slarva med läxorna igen så får hon inte träffa sina kompisar på en vecka, utan måste läsa i kapp det hon missat.

Hur ser du på föräldrarnas agerande? Motivera!

Om det var ditt barn hur hade du som förälder gjort då? Motivera!

5. I familjen Svensson finns det inga fasta läggningstider för dottern som är 5 år. Föräldrarna tycker att hon kan avgöra själv när hon är trött och har lust att sova.

Hur ser du på föräldrarnas agerande? Motivera!

Om det var ditt barn hur hade du som förälder gjort då? Motivera!

6. Sedan några veckor tillbaka är det bestämt att Sofia, 15 år, skall vara barnvakt åt sina småsyskon när föräldrarna skall resa bort. Några dagar innan föräldrarna skall åka har det dykt upp en fest som Sofia jättegärna vill gå på. Hon berättar för sina föräldrar att alla hennes kompisar skall dit och att hon kommer bli klassad som världens mes om hon skall passa sina syskon istället för att gå på festen. Trots att föräldrarna vet att de gör Sofia besviken, letar de inte efter en ny barnvakt, utan står fast vid att Sofia skall passa sina småsyskon.

Hur ser du på föräldrarnas agerande? Motivera!

Om det var ditt barn hur hade du som förälder gjort då? Motivera!

7. I familjen Andersson har bägge föräldrarna jobb och god ekonomi och brukar därför skämma bort barnen ibland med lite nya leksaker som de vet att dem vill ha.

Hur ser du på föräldrarnas agerande? Motivera!

Om det var dina barn hur hade du som förälder gjort då? Motivera!

8. I familjen Bengtsson tycker föräldrarna att det är viktigt att deras son hjälper till. Efter varje avslutad måltid ansvarar Karl som är 9 år för att allt plockas undan från bordet och sätts i diskmaskinen.

Hur ser du på föräldrarnas agerande? Motivera!

Om det var ditt barn hur hade du som förälder gjort då? Motivera!

9. Erik 13 år, har snattat godis i en mataffär. Detta tycker föräldrarna är oacceptabelt, men de vill inte ge Erik ett straff utan tycker det är bättre att ha en dialog med sin son där de bland annat berättar för Erik varför han inte skall göra om det och där han får berätta varför han gjorde det.

Hur ser du på föräldrarnas agerande? Motivera!

Om det var ditt barn hur hade du som förälder gjort då? Motivera!

10. Anders 16 år, skall åka med sin familj och hälsa på sin farmor och farfar. Han har verkligen ingen lust med det, utan skulle hellre varit hemma och träffat sina kompisar. Föräldrarna tycker det är viktigt att umgås med släkten och tar inte hänsyn till att Anders inte har lust och säger åt honom att följa med.

Hur ser du på föräldrarnas agerande? Motivera!

Om det var ditt barn hur hade du som förälder gjort då? Motivera!

Jag kommer nu att gå vidare och ställa mer generella frågor om föräldraskap.

Frågor om det moderna föräldraskapet:

11. a) Hur mycket tid uppskattar du att du tillbringar med ditt/dina barn varje vardag?

b) Känner du dig nöjd med det?

c) Vid nej: Hur påverkar det dig att du inte tillbringar tillräckligt med tid? Vad gör du åt det? Vid ja: Om du någon gång känner att du tillbringar för lite tid med ditt/dina barn hur påverkar det dig i så fall? Vad gör du åt det?

12. a) Känner du dig påverkad av andra när det gäller barnuppfostran? På vilket sätt i så fall?

b) Hur förhåller du dig till de experter som uttalar sig om barnuppfostran?

c) Brukar du se på program om barnuppfostran (exempelvis S.O.S Familj eller Supernanny) på tv eller läsa böcker som experter skrivit om barnuppfostran? Motivera!

d) I vilken utsträckning känner du dig påverkad av medias nyhetsrapportering? Får det några konsekvenser i ditt sätt att uppfostra ditt/dina barn? På vilket sätt i så fall?

13. a) Hur känner du inför de val att välja dagis/skola för ditt/dina barn?

b) Vad var viktigast för dig när ni valde dagis/skola till ert/era barn?

Bilaga 2. Analysinstrument

Analysverktyget skapades för att kunna tolka intervjuguiden och syftar till att besvara den andra frågeställningen: Finns det attityder hos nutida föräldrar som pekar på att fenomenet curlingföräldrar förekommer?

Fallbeskrivningarna avser att mäta om papporna tenderar att curla. Jag kommer redogöra för hur varje fallbeskrivnings svarsalternativ tolkas. Respondenten får ta ställning till hur han ser på föräldrarnas agerande samt hur han hade gjort om det var han som var förälder. Frågorna ställs för att få djupare förståelse för respondentens tankar.

Fallbeskrivning 1 (curlingföräldrar):

Målet med fallbeskrivningen är att mäta gränssättning. I det här fallet sa föräldrarna först nej, men gav med sig när tjetet blev för jobbigt. Det som är tecken på curling är att de börjar med att säga nej, men är inte konsekventa och står upp för sina uppfostringsprinciper. Barnet kan med tjet bryta gränserna som föräldrarna satt upp. Om respondenten gör som i fallbeskrivningen eller hade agerat likadant är detta ett tecken på curlingförälder.

Fallbeskrivning 2 (ej curlingföräldrar):

Fallbeskrivning två avser att mäta om föräldrar ställer krav på sina barn samt hur mycket omsorg de ger. Föräldrarna i fallbeskrivningen är inga curlingföräldrar för att de ställer krav på sitt barn att hjälpa till hemma. Barnet får hjälpa till med något som är tråkigt och föräldrarna sopar därför inte bort alla motstånd i barnets liv. Om respondenten tycker det är ett orimligt krav att låta barnet plocka upp på sitt rum klassas det som ett curlingbeteende.

Fallbeskrivning 3 (curlingföräldrar):

I den här fallbeskrivningen mäts hur mycket omsorg föräldrarna ger till sina barn samt hur rädda för risker de är. Då det är inte är särskilt lång cykelväg, inte sent på kvällen och med upplyst cykelväg i centrum i en mindre stad, skulle en icke curlande förälder låta en tolvåring cykla. I detta fall curlar föräldrarna för de ger för mycket service och överbeskyddar. Om respondenten tycker föräldrarna gör rätt tyder det på ett curlingbeteende.

Fallbeskrivning 4 (ej curlingföräldrar):

Det här fallet avser mäta attityder till straff. Föräldrarna i den här beskrivningen är inte curlingföräldrar för de ger barnet ett straff när hon gjort något fel. Om respondenten hellre resonerar med sitt/sina barn tolkas det som ett curlingbeteende. Om respondenten är för både resonemang och straff tolkas det inte som ett curlingbeteende.

Fallbeskrivning 5 (curlingföräldrar):

Målet med fallbeskrivningen är att mäta hur mycket självbestämmande barn får. Det som är tecken på curlingförälder i den här beskrivningen är att barnet får själv bestämma vad de har lust till, istället för att föräldrarna ser till barnets faktiska behov. Om respondenten anser att barnet är kapabelt att själv bestämma läggningstider tolkas det som ett curlingbeteende.

Fallbeskrivning 6 (ej curlingföräldrar):

Den här fallbeskrivningen mäter gränssättning och krav. Barnet i fallet stöter på en motgång när föräldrarna låter henne passa syskonen fastän hon har en fest att gå på. Föräldrarna ställer krav och håller fast vid gränser. Om respondenten tycker att föräldrarna skall stanna hemma och låta barnet gå på festen, kommer det tolkas som ett curlingbeteende. Om föräldrarna låter dottern gå på festen och ordnar ny barnvakt kommer det också tolkas som ett curlingbeteende, men inte lika starkt som det första.

Fallbeskrivning 7 (curlingföräldrar):

Denna fallbeskrivning har som syfte att mäta om föräldrar gör sina barn rika materiellt. Curlingföräldrar gör sina barn rika materiellt och om respondenten gör det också är det ett tecken på curling.

Fallbeskrivning 8 (ej curlingföräldrar):

Fallbeskrivningen mäter omsorg och krav. Föräldrarna i fallet servar inte sin son utan ställer krav på honom att hjälpa till. Om respondenten tycker det är ett korrekt agerande klassas det som att han inte curlar, om han tycker det är för mycket begärt av sonen är det ett curlingbeteende.

Fallbeskrivning 9 (curlingföräldrar):

Fallbeskrivning sex avser mäta föräldrars attityder till resonemang och straff. Curlingföräldrar tenderar att resonera med sina barn som om de vore små vuxna när de gjort något fel, istället för att straffa. Om respondenten är för att resonera med sitt barn istället för att straffa är det ett tecken på curlingbeteende. Om respondenten är för både resonemang och straff tolkas det som ett curlingbeteende.

Fallbeskrivning 10 (ej curlingföräldrar):

I den här fallbeskrivningen testas attityder till barns självbestämmande. Föräldrarna i fallet curlar ej för de tycker att deras son skall följa med även om han inte har lust. Om respondenten tycker att barnet själv skall få bestämma är det ett kännetecken på curling.

Frågorna om det moderna föräldraskapet är tänkta att klargöra om det finns några faktorer som påverkar om föräldrar curlar eller ej.

Fråga 11:

Frågan syftar till att mäta föräldrars samvete. Det dåliga samvetet är en faktor som gör att föräldrar tenderar till att curla. Curlingföräldrar upplever att de har för lite tid med sina barn, vilket leder till att de får dåligt samvete. Curlingföräldrar köper något till barnen eller gör något speciellt bara för barnen för att lindra sitt dåliga samvete. Om respondenten säger att han har för lite tid med sitt/sina barn och får dåligt samvete är det en tendens till en curlingförälder. Om han svarar att han köper något eller gör något för att bota det dåliga samvetet kommer det tolkas som ett curlingbeteende.

Fråga 12:

Denna fråga avser mäta föräldrars förhållningssätt till risker. Curlingföräldrar tar till sig mycket information och oroas lätt över riskerna som finns i samhället, vilket leder till att de överbeskyddar sina barn. Om respondenten tar till sig av expertråd eller påverkas mycket av andra tolkas det som ett tecken på curlingbeteende. Om medias nyhetsrapportering påverkar respondentens sätt att uppfostra barnet/barnen tolkas det som ett curlingbeteende.

Fråga 13:

Målet med frågan är att se kopplingen mellan föräldrar och deras valmöjligheter.

Curlingföräldrar känner sig stressade över att göra rätt val för sitt/sina barn. Om respondenten känner sig stressad över valen kommer det tolkas som en tendens till curlingförälder. Om skolans kvalitet och utbildning är det viktigaste vid val av skola är också det ett tecken på curling då de vill att deras barn skall ha de bästa förutsättningarna för att lyckas. Om närheten och det praktiska är det viktigaste tolkas det inte som ett curlingbeteende.

De olika intervjufrågorna belyser olika kriterier för en curlingförälder, skapade utifrån idealtypen. Bara för att respondenten curlar i ett avseende behöver det inte betyda att han är en curlingförälder. Ju fler kriterier respondenten uppfyller desto mer curlingförälder är han.

Bilaga 3. Medelåldern för pappor vid första barnets födelse i Hallands län.⁷⁹

Pappa	Ålder vid första barnets födelse	Första barnets födelseår	Medelålder enligt SCB
Pappa 1	23	1998	30,22
Pappa 2	26	2000	30,24
Pappa 3	29	2004	31,11
Pappa 4	26	2002	30,49
Pappa 5	28	2004	31,11
Pappa 6	25	2003	30,90
Pappa 7	27	2008	31,33 (år 2007)
Pappa 8	15	1996	29,81

⁷⁹ SCB.(2008).*Medelåldern vid första barnets födelse.*